

Πτυχές που αποσιωπήθηκαν στον δημόσιο διάλογο περί της Αγίας & Μεγάλης Συνόδου (Θεόδωρος Γιάγκου, Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτουσία](#)

1. Τον Μάιο του 1985 το Τμήμα Ποιμαντικής του ΑΠΘ αναγόρευσε τον Μητροπολίτη Ελβετίας Δαμασκηνό (Παπανδρέου) επίτιμο διδάκτορα, ύστερα από πρόταση τριών Καθηγητών και ομόφωνη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Οι προτείναντες Καθηγητές ήταν: ο Μητροπολίτης Τυρολόης Παντελεήμων (Ροδόπουλος), ο Πρωτοπρ. Θεόδωρος Ζήσης (τότε λαϊκός) και ο Αθανάσιος Αγγελόπουλος. Αυτοί στήριξαν την πρότασή τους επικαλούμενοι τη συμβολή του τιμηθέντα για την «προετοιμασίαν, ως γραμματέως, της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας» και επιπλέον για το ότι ο συγκεκριμένος Μητροπολίτης «ευρισκόταν από πολλών ετών εις το επίκεντρον των διορθοδόξων και διαχριστιανικών αναζητήσεων». Το πρόσωπο που είχε την πρωτοβουλία για την αναγόρευση ήταν ο Πρόεδρος του Τμήματος Καθηγητής Θεόδωρος Ζήσης, ο οποίος τότε είχε αναπτύξει στενή συνεργασία με τον αείμνηστο Μητροπολίτη Ελβετίας, ιδίως με αφορμή τον διάλογο με τους Παλαιοκαθολικούς. Το γεγονός αυτό υπονοείται και στην πρόταση: «Οι καρποί της θεολογικής ωριμότητος του Μητροπολίτου Ελβετίας καταφαίνονται εις την πληθύν των δημοσιευμάτων του, εις τας επιτυχείς διαλέξεις του ανά τον χριστιανικόν κόσμον, εις την διοργάνωσιν των υψηλού επιπέδου σεμιναρίων του Πατριαρχικού Κέντρου του Chambesy και εις την επιτυχή πορεία του διαλόγου μετά των Παλαιοκαθολικών, τον οποίον διευθύνει ως συμπρόεδρος».

Προσέτι στην πρόταση γίνεται μνεία ότι «η Θεολογική μας Σχολή γνωρίζει καλώς εξ ίδιας εμπειρίας την προσωπικότητα και το μοναδικόν έργο του Σεβασμιωτάτου. Πολλοί εκ των καθηγητών έχουν διδάξει (σημ.: ανάμεσα σ' αυτούς ο π. Θεόδωρος Ζήσης) εις τα οργανούμενα υπό του Σεβασμιωτάτου σεμινάρια, τα οποία έχουν παρακολουθήσει επίσης πολλοί εκ των επιστημονικών συνεργατών (σημ.: και του π. Θεοδώρου Ζήση) αλλά και των φοιτητών μας. Δύο φορές ηκούσαμε τον Μητροπολίτην Ελβετίας ... να αναπτύσσει με εμβρίθειαν και πληρότητα θεολογικά θέματα, σχετιζόμενα προς την οικουμενικήν αποστολήν της Ορθοδοξίας, όπου πράγματι κινείται με εκπληκτικήν άνεσιν».

Ο συγκεκριμένος Μητροπολίτης δεν ήταν τυχαίο πρόσωπο, ήταν αυτός που είχε επωμισθεί το έργο της προετοιμασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, αλλά εν πολλοίς και της επιτυχούς πορείας των διαλόγων.

Στο πλαίσιο της καλής συνεργασίας που είχαν ο καθηγητής Θεόδωρος Ζήσης και ο Μητροπολίτης Ελβετίας, δημοσιεύτηκε στη σειρά: «Διάλογος. Μελέτες και κείμενα περί των σχέσεων Ορθοδοξίας και Δύσεως», την οποία διηύθυνε ο πρώτος, το έργο του δευτέρου: «Θεολογικοί Διάλογοι. Μια ορθόδοξος προοπτική», Θεσσαλονίκη 1986. Πρόκειται για ένα σημαντικό βιβλίο, στο οποίο πράγματι αποτυπώνεται «η εκπληκτική άνεση, η εμβρίθεια και η θεολογική πληρότητα» του συγγραφέα και στο οποίο καταγράφονται με αυθεντικό τρόπο τα συντελεσθέντα βήματα του διαλόγου με τις ετερόδοξες εκκλησίες. Όταν κυκλοφόρησε το συγκεκριμένο

βιβλίο, διανεμήθηκε από τους εκδότες και τον διευθυντή της σειράς εξ ονόματος του συγγραφέα σε συναδέλφους και σε φοιτητές, συνιστώμενον ως ένα μνημειώδες βιβλίο.

Το Τμήμα Ποιμαντικής, από την αρχή της συστάσεώς του, επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την προβολή των θεολογικών διαλόγων, γι' αυτό και ενέταξε στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών σειρά σχετικών μαθημάτων.

2. Τα παραπάνω αναφέρονται ως ενδεικτικά γεγονότα, μαρτυρούντα το θεολογικό κλίμα, το οποίο υπήρχε και καλλιεργείτο στον ακαδημαϊκό χώρο λίγο πριν από την Γ΄ Προσυνοδική Διάσκεψη, που έγινε στο Πατριαρχικό Κέντρο του Chambesy (Νοέμβριος του 1986) και στην οποία μετείχε και ο καθηγητής Θεόδωρος Ζήσης, ως Σύμβουλος της αντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η συγκεκριμένη Προσυνοδική Διάσκεψη είναι αυτή που συζήτησε, συνέταξε και ενέκρινε τέσσερα βασικά κείμενα, τα οποία παραπέμφθησαν στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Κρήτης. Δηλαδή τα κείμενα: α) περί της σπουδαιότητας της νηστείας, β) περί των σχέσεων της Ορθόδοξου Εκκλησίας με τον λοιπό χριστιανικό κόσμο, γ) περί της Οικουμενικής Κίνησης και δ) περί της αποστολής της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο.

Η Γ΄ Προσυνοδική ήταν η πιο παραγωγική Διάσκεψη και αυτή που αντιμετώπισε τα πιο επίμαχα ζητήματα. Ενδεικτικά, στο πλαίσιο των σχέσεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τους ετεροδόξους, τέθηκε και το θέμα, αν οι ετερόδοξοι μπορούν να χαρακτηριστούν εκκλησίες. Συγκεκριμένα ο τότε Μητροπολίτης Καρθαγένης Παρθένιος (ο μετέπειτα πατριάρχης Αλεξανδρείας) έλεγε εν συνεδρία τα εξής: «Εγώ όταν διαλέγομαι με τους Ρωμαιοκαθολικούς - είναι η κρίσιμος ερώτησις - παραδέχομαι ότι είναι Εκκλησία ή όχι; Είναι ένα καίριον σημείον. Να πούμε τί είναι αυτοί οι άνθρωποι. Δηλαδή η Ορθόδοξος Εκκλησία είναι η μόνη Εκκλησία και όλοι οι άλλοι είναι εκτός της Εκκλησίας; Ή έχουν και αυτοί κάτι από την Εκκλησίαν; Τί είναι οι Ρωμαιοκαθολικοί και τί είναι αι Αρχαίαι Ανατολικαί Εκκλησίαι; Εάν παραδεχθώ ότι είναι Εκκλησίαι, θα αρχίσω να διαλέγομαι τουλάχιστον πιο αδελφικά. Εάν όμως δεν είναι Εκκλησίαι, τότε τί γίνεται; Αυτήν την απορίαν έχω και θα ήθελα κάποιαν λύσιν» (Συνοδικά ΙΧ, Γενεύη 2014, σ. 105).

(συνεχίζεται)